

DOI: 10.31866/2617-2674.9.1.2026.361860

УДК 78:791

РОЛЬ МУЗИКИ У ФОРМУВАННІ АТМОСФЕРИ ФІЛЬМУ

Олександр Лішафай^{1ab}, Станіслав Гащенко^{2b}

¹заслужений діяч мистецтв України, професор кафедри звукорежисури;
e-mail: lishafay2016@gmail.com; ORCID: 0000-0003-0812-6356

²магістр аудіовізуального мистецтва та виробництва;
e-mail: staslarin42@gmail.com; ORCID: 0009-0004-2407-2874

^aКиївський національний університет культури і мистецтв, Київ, Україна

^bКиївський університет культури, Київ, Україна

Ключові слова:

музика;
саундтрек;
емоційна атмосфера;
лейтмотив;
аудіовізуальний твір;
кінематограф;
візуальний нарратив

Анотація

Мета статті – проаналізувати функції музики у формуванні емоційної атмосфери фільму; визначити специфіку використання музичного супроводу як художнього засобу у візуальному наративі; обґрунтувати механізми впливу музики на сприйняття аудіовізуального твору з урахуванням жанрових і стилістичних особливостей кіномистецтва. **Методологія дослідження** ґрунтується на застосуванні комплексу методів: теоретичного – для вивчення фахової літератури з кіномистецтва, музикознавства та семіотики аудіовізуального мистецтва; структурно-семантичного – для аналізу музичних тем, лейтмотивів, інтонаційної структури та звукових рішень у контексті кінематографічної мови, а також вивчення їхнього семантичного навантаження та впливу на сприйняття фільму; компаративного – для зіставлення підходів до використання музики в класичних і сучасних кінематографічних практиках, виявлення спільних рис і відмінностей. **Наукова новизна** полягає у комплексному осмисленні музики як автономного художнього компонента, здатного не лише доповнювати зображення, а й формувати окремий рівень смислів у фільмі. Здійснено спробу систематизації функцій музики в контексті жанрової типології кіно. Підкреслено роль саундтреку у створенні наративної напруги, трансляції психологічного стану персонажів і формуванні авторського стилю. **Висновки.** Результати дослідження засвідчують, що музика в кіно виконує значно ширші функції, ніж декоративне або фонове оформлення. Вона стає інструментом емоційного програмування глядача, визначаючи темп сцени, ритм монтажу та тональність сприйняття зображення. Саундтрек здатен не тільки коментувати події, а й створювати їхній підтекст, вибудовуючи атмосферу, яка впливає на інтерпретацію візуального ряду. Такий інтегрований підхід до звукового

дизайну, заснований на симбіозі художнього задуму та технологічних можливостей, визначає музику як ключовий чинник забезпечення цілісності аудіовізуального твору.

Як цитувати:

Лішафай, О. та Гащенко, С., 2026. Роль музики у формуванні атмосфери фільму. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, 9 (1), с.92-102.

Формулювання проблеми

Музика відіграє ключову роль у формуванні атмосфери фільму, виконуючи не лише естетичну, а й глибоку семіотичну функцію, яка впливає на інтерпретацію глядачем зображуваного. Її здатність викликати емоційні реакції та формувати внутрішній настрій сцени сприяє глибшому зануренню у кінематографічний наратив. Завдяки цій властивості музика стає не лише фоновим супроводом, а повноцінним інструментом художнього вираження, що визначає ритм, темп і драматургічну напругу твору.

В умовах стрімкого технічного розвитку кіноіндустрії та зростання візуальних можливостей особливого значення набуває музичний супровід, який зберігає найбільший потенціал для інновацій у сфері створення унікальної кінематографічної атмосфери. Музика здатна компенсувати дефіцит оригінальності в сюжетних або візуальних рішеннях, підсилюючи або трансформуючи смислові акценти сцени через емоційну експресію. Такий синтез аудіального та візуального чинників забезпечує цілісність сприйняття фільму як емоційного та естетичного досвіду.

Попри наявність значної кількості наукових праць, недостатньо дослідженим залишається питання визначення музичних засобів, що найефективніше сприяють формуванню виразної ат-

мосфери фільму. Дослідження цього аспекту дає змогу глибше зрозуміти роль саундтреку не лише як супровідного, а і як самостійного мистецького компонента з власною естетикою. У контексті сучасного кіномистецтва аналіз музики як інструменту атмосферотворення відкриває нові перспективи для розвитку як теоретичних концепцій, так і практичних підходів у сфері аудіовізуального мистецтва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

У дослідженні Л. Рязанцева та Є. Євдокименко (Riazantsev and Yevdokimenko, 2021) розглянуто етапи виробництва звуку в кіно, зокрема визначено менеджмент звукового процесу як складну систему, де музика постає не лише супровідним елементом, а стратегічним компонентом режисерського задуму.

Історичні аспекти становлення звукового кіно у 1930–1940-х рр. висвітлено у працях О. Безручка (2016), а розвиток звукових практик у 1950–1960-х рр. – у дослідженнях О. Чупринського та О. Безручка (2019).

Функціональні аспекти звуку в сучасному екранному мистецтві дослідили В. Папченко та В. Сілін (2019), О. Безручко (2020), І. Гавран, Є. Марандін (Gavran and Marandin, 2022). Автори акцентують на ролі звуку як складника екранного дискурсу, що має ав-

тономну семіотичну та емоційну вагу, здатну формувати нові сенси у взаємодії з візуальним рядом.

В. Миславський (2024) зосереджується на аналітичному підході до вивчення звукового компонента аудіовізуального твору, окресливши ключові підходи до його дослідження як естетичного й комунікативного інструменту.

Т. Юник, Л. Рязанцев і С. Горевалов (Yunyk, Riazantsev and Horevalov, 2022), О. Горошко та О. Безручко (2023), І. Гавран, Є. Ніколайченко (Gavran and Nikolaichenko, 2023) досліджували технічні аспекти аудіовиробництва, а також окреслили сучасні методи запису звуку, які впливають на якість і художню цінність кіномузики.

Специфіку звукових ефектів у художньому кіно проаналізували В. Скуратівський і В. Андрієнко (2023), які розглядають їх як елемент візуального занурення, що часто функціонує синхронно з музикою.

Особливе місце у сучасних дослідженнях займає праця Т. Юник і М. Царева (2021), які аналізують функціонування саундтреку в сучасному кінематографі як жанроформувального засобу.

А. Медведєва та В. Лук'яненко (2019), О. Безручко і Н. Бойчук (2025) підкреслили, що музика здатна не лише супроводжувати візуальний образ, а й конструювати смислові горизонти малих форм аудіовізуального твору – відеокліпів.

А. Ананіїв, І. Барба та С. Железняк (2018) розглянули перспективи впровадження європейського звукового стандарту R128 в українській кіноіндустрії, підкреслюючи його вплив на формування нових підходів до створення та інтеграції кіномузики.

Ч. Вей, Т. Кронланд-Мартіне, Я. Фраші та М. Бартет (Wei et al., 2022) дослідили,

що музика суттєво змінює емоційне сприйняття фільму, зокрема у сценах напруги, небезпеки чи інтимної близькості. С. Женг (Zhuang, 2023) у дослідженні структури наративу фільму розглядає музику як активний інструмент смислового монтажу, що керує ритмом розповіді, посилює драматургічні повороти та з'єднує фрагменти в єдину емоційну лінію. Н. Ді Стефано (Di Stefano, 2023) акцентував на здатності тембру викликати атмосферні переживання, підкреслюючи, що музичні елементи не лише передають емоцію, а й формують просторово-афективне середовище сцени.

Метою статті є всебічний аналіз функцій музики у процесі формування емоційної атмосфери фільму з урахуванням її впливу на глядацьке сприйняття та інтерпретацію екранного твору. У межах представленої мети передбачено виявити специфіку використання музичного супроводу як повноцінного художнього засобу, що інтегрується у візуальний наратив і сприяє побудові драматургії фільму. Також важливо обґрунтувати механізми впливу музики на сприйняття аудіовізуального продукту з урахуванням жанрових і стилістичних особливостей кіномистецтва, що дає змогу розкрити її роль у створенні цілісного естетичного простору стрічки.

Основний матеріал дослідження

Музика є вагомим складником кіномистецтва, здатним виконувати як суто емоційну, так і структурну функцію. Вона не лише супроводжує візуальні образи, а й активно формує атмосферу, задає ритм і настрій, допомагає глядачеві емоційно залучитися до подій на екрані. Атмосфера фільму

як складне поєднання візуальних, звукових і наративних елементів значною мірою залежить від музичного супроводу, який функціонує на рівні глядацького підсвідомого сприйняття. На відміну від діалогу чи конкретних шумів, музика часто функціонує як емоційне тло, що проникає в підсвідомість глядача й формує атмосферу сцени поза межами буквального зображення. Вона здатна підсилити драматичну напругу, створити очікування, викликати тривогу або, навпаки, забезпечити емоційне розрядження, відкриваючи доступ до внутрішньої структури наративу. Через темп, тональність, інструментальне забарвлення та повторюваність музичних тем створюється психологічне налаштування глядача на певний тип емоційного сприйняття, що надає сцені глибини та смислового резонансу.

Особливого значення музика набуває в епізодах, де візуальний складник є мінімалістичним або цілеспрямовано позбавленим динаміки: саме за таких умов музичний супровід постає основним носієм ритму та драматургічного напруження. Його атмосферотворча функція виявляється у здатності не лише підкреслити стилістику фільму, а й сформувати естетичну єдність епізоду, транслюючи прихований емоційний шар. Як зауважує В. Миславський (2024, с.168) у дослідженні «Аналіз звукового компонента аудіо-візуального твору: сучасні дослідження»: «Вплив звуку на сприйняття глядача в кіно, за деякими оцінками, сягає 60 %, значно переважаючи вплив зображення», що підкреслює первинну силу акустичного виміру у формуванні кінематографічної емоційності.

У контексті візуального наративу саундтрек відіграє не лише атмосфе-

ротворчу, а й характерологічну функцію, стаючи інструментом розкриття внутрішнього світу персонажів. Музичні теми, які супроводжують появу того чи іншого героя, часто виконують роль емоційного маркера, що транслює глядачеві неочевидні риси характеру або еволюцію внутрішнього стану. Вибір тембру, ритмічного малюнка, інструментального забарвлення та гармонічної структури саундтреку дає змогу передати психологічну складність персонажа без прямої вербалізації чи зображального акценту. Т. Юник і М. Царев (2021, с.73) у дослідженні «Саундтрек в сучасному кіно» зазначають, що «саундтрек працює на рівні внутрішнього інструменту кіно, допомагаючи розкривати характери персонажів завдяки жанрово-тембральним особливостям музики». Така функція музичного супроводу підкреслює його автономність як виразного засобу, що не лише супроводжує дію, а й структурує внутрішній вимір фільму, взаємодіючи зі сценарієм, акторською грою та загальною стилістикою твору.

Технічні інновації значно розширили можливості музичного оформлення, перетворивши звук на просторово-часовий складник наративу. Особливої ваги набуває просторове розміщення музики у межах екранного простору, що дає змогу досягати ефекту повного занурення глядача. Завдяки інтеграції багатоканальних технологій, таких як Dolby Atmos, з'явилася здатність не лише точно локалізувати джерело звуку, а й «рухати» його разом із глядачем у віртуальному просторі. Як слушно зазначають В. Папченко та В. Сілін (2019, с.205) у статті «Звук у сучасному екранному дискурсі»: «З впровадженням багатоканального запису/відтворення звуку у практику виробництва

кіно стала можливою не тільки локалізація звуку у просторі екрана, але і рух звуку поряд з глядачем». У такому підході музика стає елементом середовища, що формує відчуття присутності й емоційну динаміку сцени.

У процесі формування емоційної атмосфери фільму музика не функціонує ізольовано від інших складників – вона інтегрується у загальну аудіовізуальну тканину твору. Її художня ефективність залежить не лише від технічної досконалості, а й від здатності взаємодіяти з візуальними та нарративними елементами в межах концептуальної єдності. У цьому контексті саундтрек перестає бути другорядним тлом, а перетворюється на активного учасника смислотворчого процесу. Як зауважує О. Ландяк (2017, с.217) у статті «Аудіовізуальне мистецтво як концепт у сучасному мистецтвознавчому дискурсі»: «Зовнішня технологічна мультимедійність поступається концепції творчої цілісності, що стає визначною ознакою для дефініції аудіовізуального твору як основного складника денотативного поля "аудіовізуального мистецтва"». Через таку інтеграцію музика стає не лише емоційним маркером, а структурною частиною художнього висловлювання, що працює на глибинному рівні взаємодії форми і змісту. Яскравим прикладом такої єдності є фільм К. Нолана «Інтерстеллар» (2014), де музика Г. Ціммера не просто супроводжує візуальне дійство, а формує цілісне відчуття простору, часу та внутрішнього стану героїв, занурюючи глядача в складний емоційний і філософський контекст.

Важливо враховувати когнітивний складник: глядач не є пасивним споживачем, а носієм культурного й емоцій-

ного досвіду, що зумовлює особливості реагування на музичний супровід. Звукові образи, знайомі за попкультурними чи жанровими шаблонами, здатні викликати миттєві асоціації, активізувати пам'ять і формувати очікування ще до розгортання візуального нарративу. Як зазначають Т. Юник і М. Царев (2021, с.73), «з погляду когнітивного підходу, середньостатистичний глядач має великий досвід сприйняття сучасної музики, тому її вплив на цільову аудиторію сягає максимального рівня». Це, як зазначено у статті О. Безручка та О. Горошка «Створення музики до фільму з використанням віртуальних електронних інструментів: теоретичні та практичні аспекти» (2023), дає змогу композитору працювати з уже наявним емоційним потенціалом аудиторії, трансформуючи його в конкретне смислове переживання, що значно підсилює драматургію фільму.

У процесі формування емоційної атмосфери фільму музика виконує роль самостійного виразного інструменту, що має потенціал створювати відчутні переживання. Музика конструює атмосферу, яка не завжди опосередкована дією, але здатна безпосередньо актуалізувати глядацьку емоційність. Слушною є думка Н. Ді Стефано (Di Stefano, 2023, р.2632) у дослідженні «Музичні емоції та тембр: від експресивності до атмосфери», який зазначає, що «атрибути, що зазвичай асоціюються з атмосферою, такі як зовнішність, безпосередність та емоційність, у фундаментальний спосіб також стосуються музичної експресивності». Ця характеристика яскраво виявляється, наприклад, у фільмі «Вона» (2013) режисера С. Джонза, де меланхолійний саундтрек створює ніжну, інтимну атмосферу, відобража-

ючи вразливість головного героя і тонку межу між реальним та віртуальним.

Показовим у цьому контексті є фільм «Під шкірою» (2013) режисера Дж. Глейзера, у якому дозорієнтуючий, монотонний саундтрек Міки Леві виконує роль психологічного резонатора, занурюючи глядача у стан тривоги, відчуження й екзистенційної порожнечі, що відповідає позаземній природі головної героїні та її поступовому набуттю людяності. Така звукова естетика функціонує не як фонове оформлення, а як самодостатній художній жест. Саме ця емоційна щільність, яку створює музика, робить її не другорядним компонентом, а повноцінним складником авторського висловлювання.

У режисерській та операторській практиці музика розглядається як інструмент, що дає змогу точніше структурувати емоційний простір кадру та ритмічну організацію сцени. Її інтеграція відбувається не після зйомок, а часто ще на етапі постановки, де темп, світло, динаміка руху камери та мізансцена підлаштовуються під акустичний настрій.

Саундтрек стає елементом сценографії, здатним як увиразнити режисерський задум, так і надати сцені внутрішньої контрапунктності. Така робота потребує від творчої команди не тільки чуття, але й високої технічної компетенції. Як зазначають Л. Рязанцев та Є. Євдокименко (Riazantsev and Yevdokymenko, 2021, p.248) у дослідженні «Менеджмент етапів виробництва звуку в кіно»: «Звукодизайн – це не лише мистецтво, але й високий рівень технічної обізнаності. Це постійний творчий пошук, що потребує від звуко-режисера ухвалення креативних рішень із використанням як аналогових, так і цифрових інструментів». У цьому сенсі музика – це не лише засіб оформлення,

а співтворець кіномови, що дає змогу поєднати технічну точність і художню інтуїцію у візуально-аудіальному акті.

Висновки

Узагальнюючи результати дослідження, можна стверджувати, що музика у фільмі не виконує другорядну функцію супроводу, а є повноцінним елементом наративу. Її участь у формуванні емоційного ландшафту сцени відбувається не лише на рівні посилення драматургії, а й через створення просторової, психологічної та жанрової єдності. У цьому сенсі музика не просто віддзеркалює настрій, а конструює його, постаючи інструментом смислотворення.

Визначальною є здатність музики до міжрівневої взаємодії: з акторською грою, ритмом монтажу, візуальною композицією та когнітивними очікуваннями глядача. Музика формує атмосферу, що резонує з досвідом аудиторії, використовуючи жанрові коди та культурні архетипи для створення глибшого емоційного ефекту. Унаслідок цього музичний супровід постає не лише як допоміжний засіб, а як повноцінна художня стратегія, що здатна трансформувати смисли фільму.

Аналіз сучасних досліджень і практичних прикладів дав змогу визначити музику як автономний компонент кіномови, що діє в умовах постійного технологічного та художнього оновлення. Її функціонування передбачає високий рівень інтеграції технічних засобів і художніх інтенцій, що виводить звуко-режисуру і композиторську роботу на рівень креативного авторства. Відтак музика у фільмі – це не просто емоційний шар, а складник, який визначає ритм, інтонацію та настрій усього аудіо-візуального висловлювання.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

- Ананьев, А., Барба, І. та Железняк, С., 2018. Проблематика і перспективи впровадження європейського звукового стандарту R128. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, [e-journal] 2, с.60-68. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.2.2018.151811>
- Безручко, О. та Бойчук, Н., 2025. Музичний відеокліп у сучасному медійному просторі. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, [e-journal] 8 (2), с.209-222. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.8.2.2025.347801>
- Безручко, О. та Горошко, О., 2023. Створення музики до фільму з використанням віртуальних електронних інструментів: теоретичні та практичні аспекти. *Соціально-гуманітарний вісник*, 45, с.180-184.
- Безручко, О., 2016. Музична кінокомедія "Інтриган" як переломний момент у долі українського режисера театру і кіно Я. І. Урінова. *Культура і мистецтво у сучасному світі*, 17, с.130-137.
- Безручко, О., 2020. Особливості співпраці режисера-постановника та звукоорежисера під час створення звукового образу фільму. В: *Довженківські читання*. Матеріали V круглого столу, м. Київ, Україна, 7 вересня 2020 р. Київ: Видавничий центр КНУКіМ, с.8-11.
- Горошко, О. та Безручко, О., 2023. Взаємодія композитора і режисера в процесі написання кіномузики. В: *Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір*. Матеріали VII Всеукраїнської наукової конференції, м. Київ, Україна, 02 листопада 2023 р. Київ: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, с.164-167.
- Ландяк, О., 2017. «Аудіовізуальне мистецтво» як концепт у сучасному мистецтвознавчому дискурсі. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство*, 1, с.213-223.
- Медведева, А. та Лук'яненко, В., 2019. Виникнення і становлення кліпу: музичний контекст. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, [e-journal] 2 (2), с.156-164. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.2.2.2019.185691>
- Миславський, В., 2024. Аналіз звукового компонента аудіовізуального твору: сучасні дослідження. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, [e-journal] 7 (1), с.166-173. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.7.1.2024.302778>
- Папченко, В. та Сілін, В., 2019. Звук у сучасному екранному дискурсі. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, [e-journal] 2 (2), с.200-207. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.2.2.2019.185710>
- Скуратівський, В. та Андрієнко, В., 2023. Специфіка звукових ефектів в ігровому кіно. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, [e-journal] 6 (2), с.204-212. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.2.2023.289307>
- Чупринський, О. та Безручко, О., 2019. Системи запису звуку в кіно 50-60-х рр. ХХ ст. В: *Україна у світових глобалізаційних процесах: культура, економіка, суспільство*. Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, Україна, 20-21 березня 2019 р. Київ: Видавничий центр КНУКіМ, Т. 2, с.41-42.

- Юник, Т. та Царев, М., 2021. Саундтрек в сучасному кіно. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, [e-journal] 4 (1), с.67-77. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.4.1.2021.235086>
- Di Stefano, N., 2023. Musical Emotions and Timbre: from Expressiveness to Atmospheres. *Philosophia*, [e-journal] 51, pp.2625-2637 <https://doi.org/10.1007/s11406-023-00700-6>
- Gavran, I. and Marandin, Y., 2022. Features of Sound Recording in Open Space. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 5 (2), pp.173-180. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.2.2022.269520>
- Gavran, I. and Nikolaichenko, Y., 2023. Sound Director in Modern Program Content of TV Channels. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 6 (1), pp.29-37. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.1.2023.279231>
- Riazantsev, L. and Yevdokymenko, Y., 2021. Managing Stages of Film Sound Production. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 4 (2), pp.244-251. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.4.2.2021.248702>
- Wei, C., Kronland-Martinet, T., Frachi, Y. and Barthelet, M., 2022. Influence of Music on Perceived Emotions in Film. *Journal of the Audio Engineering Society. Audio Engineering Society*. [online] Available at: <https://www.researchgate.net/publication/371226360_Influence_of_Music_on_Perceived_Emotions_in_Film> [Accessed 10 February 2026].
- Yunyuk, T., Riazantsev, L. and Horevalov, S., 2022. Modern Sound Recording Technologies. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 5 (1), pp.64-69. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.1.2022.257180>
- Zhuang, C., 2023. The Roles of Music in Films. *Journal of Education, Humanities and Social Sciences*, [e-journal] 23, pp.596-600. <https://doi.org/10.54097/ehss.v23i.13123>

REFERENCES

- Ananiev, A., Barba, I. and Zheliezniak, S., 2018. Problematyka i perspektyvy vprovadzhennia yevropeiskoho zvukovoho standartu R128 [Problems and Prospects of Introduction of the European Sound Standard R128]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 2, pp.60-68. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.2.2018.151811>
- Bezruchko, O. and Boichuk, N., 2025. Muzychnyi videoklip u suchasnomu mediinomu prostori [Music Videos in the Modern Media Space]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 8 (2), pp.209-222. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.8.2.2025.347801>
- Bezruchko, O. and Horoshko, O., 2023. Stvorennia muzyky do filmu z vykorystanniam virtualnykh elektronnykh instrumentiv: teoretychni ta praktychni aspekty [Creating music for a film using virtual electronic instruments: theoretical and practical aspects]. *Social and humanitarian bulletin*, 45, pp.180-184.
- Bezruchko, O., 2016. Muzychna kinokomediia "Intryhan" yak perelomnyi moment u doli ukrainskoho rezhysera teatru i kino Ya. I. Urinova [The musical film comedy "Intrigan" as a turning point in the fate of the Ukrainian theater and film director Ya. I. Urinov]. *Culture and arts in the modern world*, 17, pp.130-137.
- Bezruchko, O., 2020. Osoblyvosti spivpratsi rezhysera-postanovnyka ta zvukorezhysera pid chas stvorennia zvukovoho obrazu filmu [Peculiarities of cooperation between a director and

a sound engineer when creating a film's sound image]. In: *Dovzhenkivski chytannia* [Dovzhenko Readings]. Materials of the V round table, Kyiv, Ukraine, September 7, 2020. Kyiv: KNUCA Publishing Centre, pp.8-11.

Chuprynskyi, O. and Bezruchko, O., 2019. Systemy zapysu zvuku v kino 50-60-kh rr. XX st. [Sound recording systems in cinema of the 50s-60s of the 20th century]. In: *Ukraina u svitovykh hlobalizatsiinykh protsesakh: kultura, ekonomika, suspilstvo* [Ukraine in world globalization processes: culture, economy, society]. International scientific and practical conference, Kyiv, Ukraine, March 20-21, 2019. Kyiv: KNUCA Publishing Centre, Vol. 2, pp.41-42.

Di Stefano, N., 2023. Musical Emotions and Timbre: from Expressiveness to Atmospheres. *Philosophia*, [e-journal] 51, pp.2625-2637 <https://doi.org/10.1007/s11406-023-00700-6>

Gavran, I. and Marandin, Y., 2022. Features of Sound Recording in Open Space. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 5 (2), pp.173-180. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.2.2022.269520>

Gavran, I. and Nikolaichenko, Y., 2023. Sound Director in Modern Program Content of TV Channels. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 6 (1), pp.29-37. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.1.2023.279231>

Horoshko, O. and Bezruchko, O., 2023. Vzaiemodiia kompozytora i rezhysera v protsesi napysання kinomuzyky [The interaction of the composer and director in the process of writing film music]. In: *Kultura i mystetstvo: suchasnyi naukovyi vymir* [Culture and art: a modern scientific dimension]. Materials of the VII All-Ukrainian scientific conference, Kyiv, Ukraine, November 2, 2023. Kyiv: National Academy of Culture and Arts Management, pp.164-167.

Landiak, O., 2017. "Audiovizualne mystetstvo" yak kontsept u suchasnomu mystetstvoznavchomu dyskursi ["Audiovisual Art" as a Concept in Contemporary Art Discourse]. *The Scientific Issues of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Series: pedagogy*, 1, pp.213-223.

Medvedieva, A. and Lukianenko, V., 2019. Vynyknennia i stanovlennia klipu: muzychnyi kontekst [The Emergence and Formation of the Clip: the Musical Context]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 2 (2), pp.156-164. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.2.2.2019.185691>

Myslavskiy, V., 2024. Analiz zvukovoho komponenta audiovizualnoho tvor: suchasni doslidzhennia [Analysis of the Audiovisual Work's Sound Component: Modern Research]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 7 (1), pp.166-173. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.7.1.2024.302778>

Papchenko, V. and Silin, V., 2019. Zvuk u suchasnomu ekrannomu dyskursi [Sound in Modern Screen Discourse]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 2 (2), pp.200-207. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.2.2.2019.185710>

Riazantsev, L. and Yevdokymenko, Y., 2021. Managing Stages of Film Sound Production. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 4 (2), pp.244-251. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.4.2.2021.248702>

Skurativskiy, V. and Andriienko, V., 2023. Spetsyfika zvukovykh efektiv v ihrovomu kino [Specifics of Sound Effects in Feature Films]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 6 (2), pp.204-212. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.2.2023.289307>

Wei, C., Kronland-Martinet, T., Frachi, Y. and Barthelet, M., 2022. Influence of Music on Perceived Emotions in Film. *Journal of the Audio Engineering Society. Audio Engineering Society*. [online]

Available at: <https://www.researchgate.net/publication/371226360_Influence_of_Music_on_Perceived_Emotions_in_Film> [Accessed 10 February 2026].

Yunyk, T. and Tsarev, M., 2021. Saundtrek v suchasnomu kino [Soundtrack in Modern Cinema]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 4 (1), pp.67-77. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.4.1.2021.235086>

Yunyk, T., Riazantsev, L. and Horevalov, S., 2022. Modern Sound Recording Technologies. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 5 (1), pp.64-69. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.1.2022.257180>

Zhuang, C., 2023. The Roles of Music in Films. *Journal of Education, Humanities and Social Sciences*, [e-journal] 23, pp.596-600. <https://doi.org/10.54097/ehss.v23i.13123>

Надійшла: 12.02.2026; Прийнято: 16.03.2026;
Стаття була вперше опублікована онлайн: 26.05.2026

THE ROLE OF MUSIC IN SHAPING THE ATMOSPHERE OF A FILM

Oleksandr Lishafai^{1ab}, Stanislav Hashchenko^{2b}

¹Honoured Artist of Ukraine; Professor at the Sound Production Department;
e-mail: lishafay2016@gmail.com; ORCID: 0000-0003-0812-6356

²Master of Audiovisual Arts and Production;
e-mail: staslarin42@gmail.com; ORCID: 0009-0004-2407-2874

^aKyiv National University of Culture and Arts, Kyiv, Ukraine

^bKyiv University of Culture, Kyiv, Ukraine

Abstract

The purpose of this research is to analyse functions of music in shaping the emotional atmosphere of a film; to determine the specifics of using musical accompaniment as an artistic device within visual narrative; to ground the influence of music on the perception of an audiovisual work in the context of genre and stylistic features of cinema. The study also aims to justify the mechanisms via which music affects the perception of an audiovisual product, taking into account the genre and stylistic characteristics of film art. **The research methodology** is based on the application of a theoretical method for studying scientific literature on cinema studies, musicology and semiotics of audiovisual art; a structural-semantic method – for analysing musical themes, leitmotifs, intonational structures and sound solutions within the context of cinematic language, as well as their semantic load and impact on film perception; and a comparative method for contrasting approaches to the use of music in classical and modern cinematic practices, identifying similarities and differences. **The scientific novelty** of the study lies in a comprehensive understanding of music as an autonomous artistic component capable not only of complementing the image but also of forming an independent layer of meaning within a film. An attempt is made to systematise the functions of music within the framework of genre typology in cinematography. The role of the soundtrack in creating narrative tension, conveying the psychological states of characters and shaping the author's style is emphasised. **Conclusions.** The results of the study demonstrate that music in cinema performs far more than a decorative or background function. It becomes a certain instrument of emotional programming of the viewer, determining the tempo of a scene, the rhythm of editing and the tonal perception of the image. The soundtrack is capable not only of commenting on events, but also of creating subtext, constructing an atmosphere that influences the interpretation of the visual sequence. Such an integrated approach to sound design, based on the symbiosis of artistic intent and technological capabilities, defines music as a key factor in the audiovisual work's integrity.

Keywords: music; soundtrack; emotional atmosphere; leitmotif; audiovisual work; cinematography; visual narrative

This is an open access journal and all published articles are licensed under a Creative Commons «Attribution» 4.0.